

מהי הדרכה בשבילי-אבי ריבניצקי

השאלה פוגשת אותי כמודרך והן כמדריך כאשר כלל לא בטוח שמדובר בשני מקומות שונים, אם כי כן בשתי חוויות שונות.

אני חושב שהיחס שלי להדרכה כמודרך היה שנים מהמקום של התנגדות, ומעניין אם ניתן ללמוד מזה משהו גם מעבר להתנסותי.

כמודרך היה אצלי שנים רבות פער בין מה שהדרכה "אמורה הייתה להיות" ומה שהייתה בחוויה שלי.

היא "אמורה" להיות כלי שתומך בעבודתי האנליטית ומאפשר מרווח בבדידות של האנליטיקאי במעשה האנליטי כן שתפתח עוד מהיכולת להקשיב. זה אכן קרה הרבה פעמים בפועל.

אם כך הפניה להדרכה הייתה אמורה להיות פשוטה, אטרקטיבית, אפילו משמחת. אולם לא כך זה עבד בשבילי זמן רב, במקום זה היא הייתה מלווה בסימפטומים נזירותיים של פחד, בושה ואשמה; אי נוחות גדולה שהייתה קשורה במיקומי את המדריך כשופט עליון (כזה מהסוג של אב אכזר, לא מהסוג של שרבר. אם היה מהזוג של שרבר אולי היה יותר חופש). אפשר להגיד שמדובר בהתענגות קצת פרנואידית. העובדה שגם עברתי בזמנו הכשרה מוסדית של IPA בה הדרכה מוכתבת "מלמעלה" בטח "לא הוסיפה בריאות" וחזיקה בעיה זו.

אולם יש בעיות מהותיות יותר, אולי אפשר להגיד מעבר לאדיפוס שלי: הבאת חומר מאנליזה להדרכה מעמת אותי עם הבלתי אפשרי שבמסירה באופן הכי חד. איך ניתן למסור דבר מה מהייחודיות ומהחד-פעמיות של ההתרחשות בתוך ההעברה למקום אחר עם העברה אחרת? איך ניתן לתת למישהו אחר פתח, כניסה מסוימת לתוך האינטימיות של המצב האנליטי? מה ניתן לנסח, כי ברור שמהרגע של הניסוח והמסירה לאחר זה הופך לדבר מה אחר? הרי לא כל יום עושים פאס... בזה אני כנראה מרמז שבכל מקרה מדובר בחתך ומה שמובא להדרכה הוא בסופו של דבר המודרך עם מועקתו, אם כל הסיכון והסיכוי שכרוכים בזה. מילר אמר זאת כך: "האנליטיקאי נוכח בתמונה שהוא מצייר" ומשם ממשיך באופן לוגי למשפטו המפורסם: "אין קליניקה ללא אתיקה בפסיכואנליזה" (מתוך הסמינר "מהסמפטום לפנטזמה ובחזרה", 1982-83, שיעור ראשון מה-3.11.1982).

זה מוביל אותי גם לחוויתי כמדריך עליה אגיד כאן משפט אחד: קיימת התלבטות מתמדת איך לעבוד עם סוג של ידע מתוך התנסות שיאפשר נתיב שיתמוך באיווי האנליטי של המודרך. זה קשור למאמץ לקרוא ולומר היטב.

פברואר 2015